

Resum executiu

Impacte del *Programa d'Ajuts a* Projectes d'Iniciatives Socials

Entre 1999 i 2020

PROGRAMA D'AJUTS A PROJECTES D'INICIATIVES SOCIALS

La Fundació "la Caixa" ha editat una publicació que destaca la tasca que ha dut a terme el Programa d'Ajuts a Projectes d'Iniciatives Socials, juntament amb el tercer sector, al llarg de més de dues dècades (1999-2020). Amb el títol *Impacte del Programa d'Ajuts a Projectes d'Iniciatives Socials*, és el resultat d'un estudi sociològic —quantitatiu i qualitatiu— fet a partir de la base de dades del programa, 1.200 enquestes i entrevistes personals a una mostra extensa de representants de les entitats a les quals s'ha donat suport. Les convocatòries socials de la Fundació "la Caixa" complementen i, de vegades, anticipen la tasca dels programes socials gestionats de manera directa per la mateixa institució. Tots conformen una mateixa voluntat: no deixar ningú enrere.

**DEL 1999
AL 2020**

146

Convocatòries

19.236

Entitats socials que han participat en el programa

7.152

Entitats socials que han tingut el suport del programa

81.291

Projectes presentats

18.250

Projectes seleccionats

360

M€ aportats per la Fundació "la Caixa"

8,5

Millions de beneficiaris

01. Introducció

El nucli del Programa d'Ajuts a Projectes d'Iniciatives Socials de la Fundació "la Caixa" el conformen les entitats del tercer sector. Són aquestes entitats les que elaboren i duen a terme projectes que tenen com a objectiu la inclusió social, la promoció de la igualtat d'oportunitats i la millora de la qualitat de vida de les persones. El programa aporta una part dels recursos financers que les entitats necessiten, i alhora contribueix a la innovació i la millora de la gestió.

Unes

30.000

entitats conformen el tercer sector d'acció social.

64%

de les entitats del tercer sector han presentat com a mínim un projecte al Programa d'Ajuts.

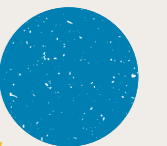
37,2%

de les entitats socials que s'han presentat a les convocatòries han aconseguit disposar del cofinançament de la Fundació "la Caixa".

02. Fer-ho junts per fer-ho realitat

Objectius estratègics de les convocatòries.

El Programa d'Ajuts va néixer el 1999 per facilitar suport econòmic i recursos a les entitats del tercer sector perquè desenvolupessin els seus propis projectes. Des de fa més de dues dècades, ofereix un **marc estable articulat al voltant d'un sistema de convocatòries anuals** que li confereixen la flexibilitat necessàries per adaptar-se a la realitat social de cada moment. Els objectius principals del programa són quatre: col·laborar amb el tercer sector en el desenvolupament de la seva missió social, contribuir a la millora de les oportunitats de les persones i els col·lectius en situació de vulnerabilitat, donar suport a les iniciatives de transformació social i adequar-se als àmbits d'actuació estratègics de la Fundació "la Caixa".

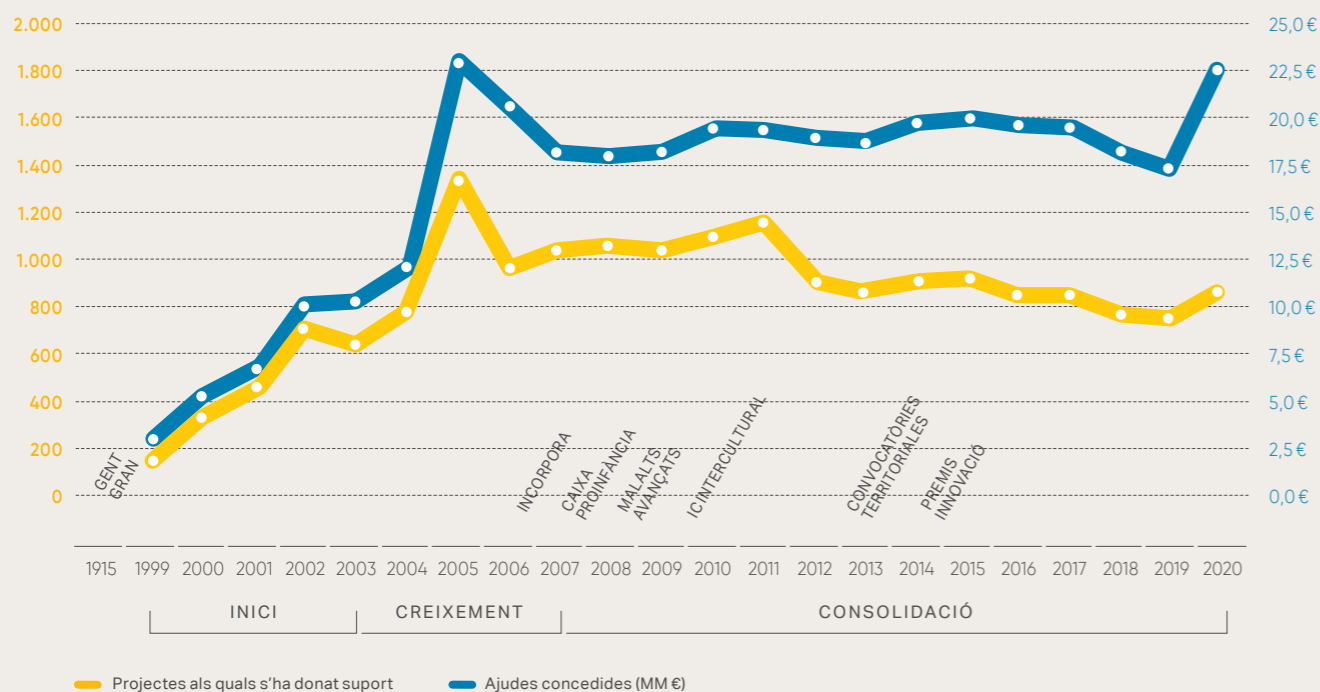
03. D'ahir a avui

Dues dècades de canvi en l'entorn social i la seva influència en les convocatòries.

La societat ha experimentat molts canvis des del 1999. El Programa d'Ajuts s'ha anat renovant per adaptar-se als nous temps però ha mantingut la mateixa voluntat: **detectar les situacions de vulnerabilitat de cada moment i donar suport al tercer sector en els projectes socials que els donen resposta**, i fomentant la complicitat amb la resta dels agents socials i econòmics. Entre els anys 1999 i 2020 s'han dut a terme 146 convocatòries socials que es poden agrupar en quatre grans àmbits:

promoció de l'autonomia personal, prevenció de l'exclusió social, inserció laboral i acció social comunitària. Fruit de les convocatòries, s'han dut a terme 18.250 projectes, per als quals la Fundació "la Caixa" ha aportat un total de 360 milions d'euros. A grans trets, es pot dir que al llarg d'aquests vint anys s'encadenen tres etapes: inici del programa (1999-2003), creixement (2004-2007) i consolidació (2008-2020).

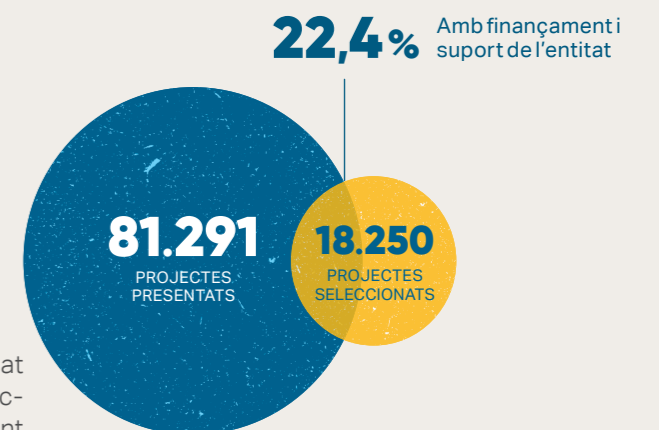

Els primers anys van ser de construcció i consolidació. El 2004 s'inicia el gir social que es reflecteix en l'increment de la dotació pressupostària del Programa d'Ajuts, que passa de 12,5 milions d'euros el 2004 a 23 milions d'euros el 2005. El 2008 —any marcat per la incertesa econòmica internacional i per una profunda crisi social a Espanya—, la Fundació "la Caixa" no tan sols va mantenir l'aportació al Programa d'Ajuts, sinó que la va augmentar: va passar de 18,1 milions d'euros el 2008 a 19,6 milions d'euros el 2010.

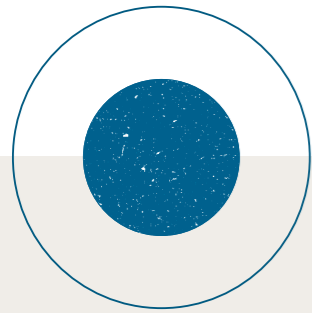
El Programa d'Ajuts s'ha estabilitzat els últims anys, amb una aportació mitjana anual de 19 milions d'euros, amb la qual cosa ha demostrat ser una eina eficaç i eficient per contrarestar les situacions de vulnerabilitat social.

04. Projectes de vida

Una actuació social basada en projectes.

Entre el 1999 i el 2020, les entitats socials hi han presentat 81.291 projectes, dels quals la Fundació "la Caixa" ha seleccionat 18.250. El 22,4 % dels projectes ha rebut finançament i suport de l'entitat. Després d'un començament limitat, el nombre de projectes anuals ha augmentat de manera gradual, fins a assolir un marc d'estabilitat a la segona dècada del programa que avui es manté. Les convocatòries han servit perquè moltes entitats hagin pogut llançar projectes nous i enfortir el treball en xarxa. En termes generals, el tercer sector ha trobat en el finançament de la Fundació "la Caixa" la **possibilitat de consolidar-se i créixer**, tant des de la continuïtat com des de la novetat, segons les necessitats de cada entitat i la seva realitat immediata.

05. Amb les persones

Repercutint en una àmplia base de persones destinatàries.

Les convocatòries socials repercuteixen en la millora de la qualitat de vida, el benestar i la salut de milers de persones. Al llarg dels vint-i-dos anys del programa, el nombre de persones destinatàries dels projectes que han tingut el seu suport arriba a **8,5 milions de beneficiaris directes**. De les dades de les enquestes es desprèn que, amb independència dels àmbits d'actuació de les iniciatives, la realització dels projectes ha suposat per al 87 % de les entitats canvis significatius en la qualitat de vida i el benestar dels beneficiaris directes.

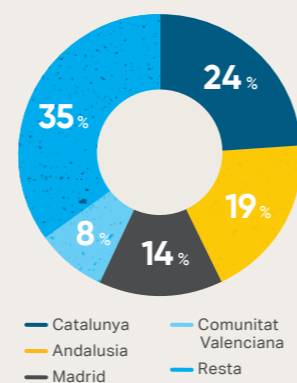

06. Pas a pas

Una visió territorial àmplia.

Juntament amb l'anticipació, la flexibilitat i la transversalitat, la capillaritat i la permeabilitat són altres trets distintius de les convocatòries socials. Si bé al començament del Programa d'Ajuts les comunitats amb més població van tenir un pes més gran —és a dir, Andalusia, Catalunya, la Comunitat Valenciana i la Comunitat de Madrid—, amb la consolidació del programa de seguida es va compensar aquest biaix, amb el resultat de l'**equilibri territorial**. Tant si les entitats són grans o petites, d'abast municipal, provincial o nacional, les convocatòries hi són per a totes, a tots els territoris. A més, l'abast del programa va adquirir un fort impuls territorial el 2013, any en què es va iniciar la col·laboració amb les obres socials de les entitats de Banca Cívica.

DISTRIBUCIÓ DELS AJUTS (1999-2020)

07. Ser i fer

Les entitats com a motor de la intervenció social.

2.062
Candidatures

60
PREMIADES

19
ACCESSITS

333
FINALISTES

Les convocatòries socials han contribuït a l'existència (ser) i a la capacitat de programar (fer) de les entitats d'acció social que treballen als territoris d'actuació de la Fundació "la Caixa". Al cap de més de vint anys de funcionament, el Programa d'Ajuts encara resulta atractiu per a les entitats. El Programa va posar en marxa el 2014 els **Premis Fundació "la Caixa" a la Innovació Social** amb l'objectiu de reconèixer l'aportació innovadora en l'abordatge de les problemàtiques socials i els efectes de canvi social que es promouen des de les entitats. En aquestes primeres cinc edicions, les entitats hi han presentat un total de 2.062 candidatures. D'aquestes, 333 han resultat finalistes, 60 han estat premiades i 19 han obtingut un accésit.

08. D'avui a demà

Conclusions. Lliçons apreses i visió de futur.

Al llarg de més de dues dècades s'ha recorregut un camí conjunt entre les entitats socials, les protagonistes de debò de la utilitat social de les convocatòries, i la Fundació "la Caixa", que ha donat suport en tot moment a aquestes entitats, tant des del punt de vista de l'aportació dels recursos econòmics com en els esforços d'innovació i millora de la gestió que han fet moltes entitats. L'experiència d'aquests vint-i-dos anys demostra que la transformació social que han aconseguit les entitats participants en el Programa d'Ajuts ha tingut una visió global: ha cobert un ampli ventall de necessitats socials, ha tingut un impacte transversal en els diferents col·lectius de beneficiaris i una implantació molt homogènia a tot el territori nacional. Les convocatòries socials han aportat eines perquè les entitats treballin de manera més col·laborativa entre elles i potenciïn, així, l'impacte final dels projectes. El nou escenari que es planteja després de la pandèmia de la COVID-19 fa de les convocatòries una **eina molt valuosa per atendre l'agreuiment de les vulnerabilitats socials** derivades de la crisi.

Aspectes que sempre han potenciat les convocatòries, com ara la col·laboració entre entitats, la prioritització en la fixació dels objectius, la correcta planificació dels projectes, la mesura i l'avaluació permanent dels impactes assolits, etcètera, són ara molt més transcendents per abordar el complex moment que vivim.

